

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Apparatus Doctrinae Sacrae**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

§. 12. Cum sustinentibus honoris detrimentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38464

adeo majorem pœnam incurrisset: quòd Deus pravi-
dens rapuit illum, unde Tertullianus c. 9. de patientia.
*Christum laedimus, inquit, cum evocatos quosque ab illo
quasi miserandos non aequanimiter accipimus.* Certè
Deus & Beati non minus amat amicum tuum, quam tu:
& tamen illi etiam in tali casu constitutum non lugent,
sed potiùs divinæ justitiæ & voluntati acquiescunt: neque
tu etiam, si aliquandò venieris, èò aliter facies: cur ergo
non jam quoque facere possis, & facias, quod ibi postea
facturus es?

3. Si seiplos afflicti attendant, nec dum habent causas do-
lendi, nam loco amici hujus aut filii, ipsum Deum habent,
qui ipsos solari vel adjuvare possit, ergo meritò illis dici
potest, quod Reg. c. 1. Elcana Anna uxori dixit: *Anna
cur flet? & quare non comedis? & quam obrem affligi-
gisur cor tuum? nunquid non ego melior tibi sum, quam
decem filii?* Nimirum vanum auxilium & solatium illis
subtraxit Deus, ut in illo tanquam fonte sinceriora qua-
rant, cur ergo tam salutarî consilio non acquiescant? Ju-
beat item meminisse, quantarum curarum causa fuerit
defunctus: quantum impedimentum in divino servitio:
hoc certè agnovit Melania Junior, de qua S. Hieronymus
scribit, quod calente adhuc mariti corpufculo, & nec dum
humato, duos simul perdidit filios: quo tamen in casu
lachrymam non fudit, sed stetit immobilis, & ad Christi
pedes devoluta quasi ipsum teneret, arsit, & dixit: Ex-
peditiùs tibi nunc servitura sum Domine, qui tanto me
onere liberalisti. Tandem ostendat, cum spes sit, defun-
ctum talem in cœlestem aulam receptum esse, gratulari
ipso debere, quod ibi tantum amicum habeant, qui &
velit, & possit plurimum ipsorum commoda promovere.

2. Revocet in memoriam, quod talibus amicis carue-
rint sine dolore antequam ii nati essent: cur ergo non
etiam nunc carere possint, cum ii amplius non existunt?
Imò in cœlis magno gaudio expectant ipsos, & ad ipso-
rum præsentiam anhelant.

3. Proderit aliqua exempla afferre eorum, qui mor-
tem amicorum forti animo tulere: quale ante omnia
alia est exemplum Beatissimæ Virginis, S. Jobi, matris
Machabæorum, S. Felicitatis, & S. Symphorose, quæ
septem filios martyrio affici coram spectavit; Mauriti-
i, qui ad singulos ictus, quibus filii interimebantur, excla-
mavit: *Inustus es Domine, & rectum judicium tuum.*

§. XI.

*Modus Disponendi eos qui gravem Bonorum
jacturam fecerunt.*

1. Ostendat, bona quæ amiserunt à Deo ipsis donatâ
fuisse: nam omnes nudi in hunc mundum veni-
mus, & nudi inde exibimus. Non est igitur ægrè feren-
dum, quod Deus illa pro arbitrio abstulerit. Sed potiùs
cum maximo animæ suæ lucro dicat cum S. Jobo cap. 1.
*Dominus dedit, Dominus abstulit, sit nomen Domini be-
nedictum.*

2. Imò ostendat, talem jacturam sæpe esse signum di-
vinæ dilectionis. Nam sicut Vinitor amputat vites, quas
diligit: & qui avem amat, & retinere desiderat, alas ei am-
putat: & mater filio cultrum subtrahit, ne semetipsum
lædat: & dominus foco ligna subtrahit, ne domus omni-
no comburatur: ita Deus iis, quos amat, temporalia bo-
na amanter subtrahit.

3. Declaret illis, quàm misericorditer cum illis agat
Deus, per hanc jacturam illos puniendo; quæ enim
adultera non clementer secum agi existimet, si maritus
tantum adulterum auferat; & simul promittat, se, si illa

patienter ferat hanc ablationem, non modo in gratiam
eum recepturum, sed ingentibus etiam donis ditaturum:
hoc autem facit Deus, divitias ab illo, cum quibus spiri-
tuale adulterium commiserat, auferendo. Si ergo illa
adultera in adulterio deprehensa, dicere audeat marito:
relinque mihi adulterium, ut pergam cum eo jus tuum
lædere; quomodo anima fidelis divitias ablatas repetere
à Deo audebit?

4. Demonstret, ingens illis beneficium esse collatum
per divitiarum ablationem; si enim divitiæ sunt spinæ
suffocantes semen verbi divini, si sunt laqueus diaboli tra-
hens in sempiternam mortem, si sunt cancer ad vitula
animæ serpens, & mortem causans spirituum; si sunt
lapis animam pondere curarum & peccati opprimens;
quidni magnum sibi beneficium collatum existimabit, à
quo hi laquei, & spinæ ablatæ sunt; cui cancer iste sine
scissione ademptus est?

5. Hortetur, ut oculos convertant ad veras divitias,
scilicet ad virtutes & bona opera; item ad cœlestia gau-
dia, quæ ipsis invitis auferri non possunt, uti nec ipse
Deus, sic certè leviter ferent jacturam temporalium ex-
emplo primorum Christianorum, ad quos S. Paulus
Hebr. cap. 10. scribit, *Rapinam bonorum vestrorum
cum gladio suscepistis, cognoscentes vos habere meliorem
& manentem substantiam.* Quis non libenter Agrum
suum grandine destrui sineret, si grando Aurea esset: talis
autem grando est tribulatio, quia per illam regnum cœ-
lorum eminus. Jubeat ergo meminisse illorum S. Davi-
dis verborum: *Funes ibant & fiebant, mittentes femina
sua (offerentes pecunias, quæ ipsis vel à magistratu, vel
ab hoste auferbantur) veniente autem venient cum
exultatione portantibus manipulos suos.*

6. Denique jubeat sperare, quod, sicut Dominus Jo-
bo duplicia restituit, ita & ipsis possit, & verò etiam velit
(si ita ipsis utile fore videbit) duplicia restituere; cer-
tè necessaria non negabit, juxta testimonium Scripturæ:
*junior fui, etenim senex: Nunquam vidi justum dereli-
ctum, aut semen ejus quærens panem.*

§. XII.

*Quo modo Instituendi sunt qui in Fama aut Honore
grave detrimentum acceperunt.*

Infamie apprehensio quantum fieri potest diminuen-
da: plerique enim plus sui Honoris se amisisse pat-
tant, quàm re ipsa perdidissent. Imò multi circa ablati
Honoris meras umbras versantur.

Sed etsi pateat Honorem alicujus factò, maledictò
aut calumnia verè læsum fuisse. Jubeat considerare, an
ipsius honor pluri faciendus sit, quam honor Dei? Si-
cut ergo Deus hominum blasphemias, injurias, & pecca-
tis contra se factis nihil in se turbatur, sic multo mi-
nus debet homo conturbari aut contristari, cujus honor
infinites minoris est momenti.

1. Ostendat illi talem & tantum esse quemlibet, qua-
lis & quantus est in oculis Dei; parum ergo curandum
esse, quidquid de illo sentiant homines: neque enim
propterea æger esse quis incipit, si alii agrum dicant; ne-
que Sol splendorem suum amittit, si aliqui obsecrum
cum esse asserunt; neque propterea, quod aliqui
asinum, leonem vocent, talis erit. Verbo, si con-
ta contra aliquem dicerentur, quæ fingi malitiosa-
simè possent, quid ipsi noceret, si omnino transire per-
mitteret, nec plus, quam festucam perpenderet, nunquid
vel unum capillum extrahere possent? uti rectè Tho-
mas Kempensis l. 3. c. 46. discurret.

Arde
kinTheo-
logiaD. 117
2. 5

2. Hortetur, ut is, qui injuriam accepit, peccata sua & vilitatem inde exortam bene perpendat; ut verè nihilum se agnoscat: sic enim haud difficulter contemni & infamari se sine: quis enim agrè fert, si in nihilum verba contumeliosa jactantur? quis indignatur, si de sterquilinio, vel de stulto parum honorificè homines loquantur?

2. Ostendat illi, tantam esse dignitatem, si quis sine causa injuriatur & contemnatur, ut erubescere potius deberet, quòd Deus ad talem dignitatem cum evehat. Quid enim dignius, quid magis majestate plenum, quam ipsi Christo orbis Servatori similem fieri? quanto potere honoratum se crederet is, cui Rex vestem proptur filii sui dono mitteret, eamque induere juberet? hoc autem beneficium & honorem exhibet Deus illi, quem contemni & injuriis affici sinit.

4. Ostendat, quam nihil proficiat, in mutuas injurias & convitia reponendò. Id profectò eleganter hæc similitudine declaravit S. Chryostomus c. 5. in Epist. ad Thesal. *Convitiatum est quisquam? vituperavit? tu claudes os tuum: si enim illud aperueris, concitabis magis ventum huic. Non vides in adibus, quòd quando è regione directè dua janua opposita sunt, & flatus vehemens irruerit; si alteram clauderis, nihil efficias flatus, sed plurimum de illius robore precipitatur? Ita & hic dua sunt janua, os tuum, & os illius, qui te vituperat & probro afficit: si tuum occluseris, & spirationem dederis, omnem istum flatum extinguas; si verò aperueris, effratis reddetur. Dicat ergo, quisquis injuriam passus est: *Posui ori meo custodiam: cum confisteret peccator adversum me, obmutus & humiliatus sum, & silus à bonis.* Hoc enim silentio duo insuper commoda consequetur. Primum est, quòd sic magis se vindicet de lædente: nam, ut S. Ambrosius lib. 2. de offic. c. 3. ait: *Sit tacet, si dissimules, solet dicere (convitiator) quid tacet? loquere, si audeas; sed non audeas, mutus es, elinguem te feci. Si ergo taceas, plus rumpitur: vitium se reputat, illusum, post habitum ac irrisum. Si respondens: superiorem se factum arbitratur, quia pacem invenit.* Secundum est, quòd ipsa taciturnitate famam sibi hominis virtuosii faciat, quæ famam non potest esse præstantior: sicut enim si dolium percussum, sonum edat ad minimum ictum, vacuum esse colligimus: si verò non resonet, plenum esse dicimus, ita plenos gratiæ & fortitudine existimamus esse, quos ad injurias tacere advertimus. Hinc Ecclesia de SS. Martyribus canit: *Non murmur resonat, non querimonia, sed corde tacito, mens bene conscia conservat patientiam.**

5. Non parum etiam proderit, eos, qui injuriam inferunt, considerare quasi infantes, phræneticos, insanos, &c. quòd medium S. Basiliius homil. 10. de ira suggestit, dum dicit: *Si parvus puer te verbis consumeliosis pereret, occasione tibi potius ridendi daret. Quòd si phræneticus captus, & sensu excidens verba vitæ incomperta & stulta minimeque vera dicat, misericordia potius, quam odio dignus erit.* Hæc medio usus est Christus, dum in Cruce dicit: *Pater dimitte illis, quia nesciunt quid faciunt.* Lucæ 23. Eodem usus est & Seneca, hinc quibusdam sibi oblatrantibus dicit: *Moveret, si iudicio hoc facerent; nunc morbo faciunt. Non de me loquuntur, sed de se.* Præterea lingua aliena loquenti (juxta commune adagium) obsurdum est; atqui lingua convitiatis non est Christiana, sed diabolicæ (nam bene advertit S. Hieronymus ad S. Eustochium: *Irasci hominis est, frantum iracundiæ imponere Christiani*) er-

go tacendum est potius, quàm loquendum. Si hæ rationes etiam Ethnicos ad animi æquitatem composuerint, quanto magis Christianos, quibus infamæ æquo animo toleratæ promissa sunt à Deo præmia æterna.

§. XIII.

Quomodo Consolandi & Instruendi sint Captivi in carcere detenti.

EXponat captivo Carcerem esse Scholam plurimarum virtutum, quas forte alibi non tam commodè disceret aut exerceret. Nempe in ea exerceri posse Humilitatem, Patientiam, Orationis studium, Resignationem, & Fiduciam in Deum. Hortetur ergo ut divinæ justitiæ æquitatem humiliter agnoscens, sæpius ex animo dicat, *Iustus es Domine & rectum iudicium tuum.* Ps. 118.

1. Ostendat hujus, & omnium malorum causam præcipuam esse peccata nostra. Sicut enim ex terra ascendit materia, ex qua tonitrua & fulmina homines percussentia generantur: ita in cælos quoque homines materiam iræ divinæ, scilicet peccata, mittunt. Unde S. Chryostomus; *auferamus, ait, malorum fontem, & omnia malorum sistens fluvia.* Hortetur ergo captivum, ut velut obediens filius agnoscat paternam Charitatem, & carceris penam cum patientia & resignatione accipiat, sic enim & Deum ad parcendum citius permovebit, & suam ipse penam levius tolerabit; nam ut S. Gregorius l. 10. mor. c. 5. ait: *Quasi aqua ignis extinguitur, cum surgente furore animi, sua cuique ad mentem culpa revocatur.* Et, *dolor flagelli temperatur, cum culpa cognoscitur; quia tanto quisque ferramentum Medici patientius tolerat, quanto magis puridum esse conspicit, quòd sanat.* Certè facilius erit consolatio, ut idem Doctor ait, si inter flagella, quæ patimur, delicta quæ fecimus, ad memoriam revocemus. Dicat ergo Sacerdos captivo: *Quod merito patris, patienter ferrememento.*

2. Sudeat captivo, ut, quo facilius ferat captivitatem, in carcerem præmittat duos nuntios: cognitionem scilicet purgatorii & inferni, quorum utrumque per peccatum suum meritis fuerat; neque dubitet, quin inde levior quantacunque carceris molestia sit futura. Ita S. Chryostomus promissit, dum dicit: *Si terribile aliquid videris, cogita gehennam, & illud deridebis.* Certè Manachus quidam, qui infernum viderat, ultrò se per duodecim annos includit, nullius admittens colloquium, donec tempus moriendi advenerat: uti Jo. Major in Specul. Exem. dist. 2. ex. 246. refert.

3. Revocet illi in memoriam commune illud proverbium: *Anima magis est, ubi amat, quàm ubi animat;* hortetur ergo illum, ut & ipse in paradysum mente deambulet: sic enim carceris molestias non sentiet.

4. Sanctorum exempla, qui carceres cum gaudio inhabitaverunt. Proponat videlicet S. Josephi Patriarchæ, SS. Petri & Pauli, S. Joannis Baptistæ, &c. de quorum captivitate loquens S. Chryostomus hom. 5. de par. Job. ait: *Si tibi quispiam dixisset, elige, utrum velis: vis esse Angelus Petrum solvens, an Petrus vinculus? Petrus utique esse maluisse. Majus hoc vinculorum donum est, quàm solem sistere, aut mundum movere, aut dominari demonibus, eosque expellere.* Neque obstat, quòd hi non propter scelera inclusi fuerint: nam qui illis carcer honorificus fuit propter Dei amorem, is illis honorem afferre similem poterit per justitiam & humilitatem. Et præterea quòd carceri huic ad martyrium deest, ipsa voluntas desiderio suo supplere potest. Atque hanc ipsam ob causam suadendum